

Diputació
Barcelona

Model de municipi cuidador Cap a una estratègia municipal de cures

El Model de municipi cuidador que proposa l'Àrea d'Igualtat i Sostenibilitat Social de la Diputació de Barcelona amb la Càtedra UNESCO Dones, Desenvolupament i Cultures de la Universitat de Vic parteix de les principals aportacions dels feminismes i de la defensa dels drets socials al voltant de la consolidació de les polítiques i els serveis socials vinculats a les cures, així com dels aprenentatges de municipis que han posat en marxa polítiques i programes per transformar les seves agendes polítiques en aquest sentit.

Per elaborar el model s'ha obert un procés de debat amb un grup de responsables polítics i tècnics dels àmbits de serveis socials, igualtat i drets socials de municipis de la província de Barcelona i, alhora, s'ha contrastat i enriquit amb el Fòrum de Persones Expertes en Cures, format per 17 especialistes de diferents disciplines que acompanyen el projecte transformador «Cap a un nou sistema públic de cures en la comunitat».

S'entén per municipi cuidador aquell que compta amb una estratègia integral i transversal per reorganitzar les seves cures en clau feminista i comunitària, i situar-les al centre de les seves polítiques socioeconòmiques, implicant el conjunt de la ciutadania i altres actors socials en la garantia del benestar.

El model es desenvolupa a través de cinc eixos estratègics que es poden desplegar mitjançant diferents actuacions:

EIX 1

Reducció de la sobrecàrrega familiar i de la centralitat de la família en les cures

- Impuls de programes de suport a les persones cuidadores no professionals mitjançant el Respir, la formació, el suport emocional i els espais relacionals.
- Impuls de programes d'usos del temps i d'usos d'equipaments públics per promoure la corresponsabilitat en les cures i la participació de persones cuidadores no professionals.
- Impuls de xarxes comunitàries (grups de suport, banc del temps...) de suport a les cures.
- Impuls de programes d'oci i socialització per a infants, persones amb discapacitat, persones grans i persones cuidadores no professionals.

EIX 2

Redistribució social o socialització de les responsabilitats de cura

Sub-eix de redistribució cap a l'esfera pública

- Enfortiment i revisió dels serveis públics de cura, des d'una perspectiva interseccional i inclusiva, que enforteixi l'enfocament preventiu, l'atenció integrada i centrada en la persona i la dimensió comunitària.
- Impuls de programes publico-comunitaris que abordin el benestar emocional de persones receptores i proveïdores de cures en diferents moments del cicle vital.
- Impuls d'accions d'accessibilitat, adaptació funcional de l'habitatge i transport per millorar l'autonomia personal i la resposta a necessitats de cura.

Sub-eix de redistribució cap a l'esfera comunitària

- Creació de xarxes veïnals i programes intergeneracionals de detecció i atenció a la soledat no desitjada i altres situacions de necessitat social.
- Enfortiment de la col·laboració amb les entitats del tercer sector social en l'àmbit de l'atenció a les cures i acompanyament a la creació i sostenibilitat de projectes en el marc de l'economia social i solidària com ara les cooperatives de treball o de consum o mixtes.
- Impuls del voluntariat, xarxes de suport i prescripció social per promoure programes de cura amb mirada comunitària.

Sub-eix de redistribució cap al mercat

- Impuls de clàusules socials i criteris de valoració en les licitacions, així com mesures de seguiment, que afavoreixin els drets de les persones treballadores i receptores de cura.
- Creació d'instruments de reconeixement de bona praxi professional i organitzativa al voltant d'una cura digna.

Sub-eix de redistribució cap a l'economia social i solidària

- Suport a la creació i l'acompanyament a cooperatives en el marc de la provisió de cures.
- Impuls de processos formatius en AICP i economia feminista per a les entitats de l'àmbit social que treballen en la provisió de cures.
- Impuls de fórmules de contractació de serveis públics de l'àmbit de les cures, com l'atenció social domiciliària, via concert social o xec-servei que afavoreixin la provisió d'entitats del tercer sector i de l'economia social i solidària.

EIX 3

Reconeixement de la centralitat social de la cura

Sub-eix de visibilització i reconeixement del valor social, econòmic i polític de la cura

- Impuls d'enquestes i estudis sobre l'organització de les cures al municipi, els usos del temps i el seu impacte social i econòmic.
- Posada en marxa de campanyes i tallers de sensibilització sobre el valor de la cura per promoure un canvi d'imaginari.

Sub-eix de defensa dels drets de les persones cuidadores no professionals

- Posada en marxa de mesures de flexibilització dels temps i espais de treball en les administracions municipals des d'una mirada corresponsable.
- Oferta de processos formatius per al sector privat del municipi sobre la flexibilització de temps i espais de treball des d'una mirada corresponsable, així com accions de reconeixement de bones praxis organitzatives.
- Impuls de prestacions econòmiques o sistemes de bonificació d'impostos i taxes municipals per a persones cuidadores no professionals.

Sub-eix de defensa dels drets de les persones cuidadores professionals

- Impuls d'espais de professionalització, suport mutu i d'assessorament sobre condicions i drets laborals per a persones cuidadores professionals que treballen en l'economia formal o informal.

- Promoció d'accions de sensibilització, assessorament, intermediació i suport econòmic per a famílies contractants de treballadores de la llar i de les cures per garantir condicions laborals dignes.
- Promoció de clàusules socials i criteris de valoració de les licitacions, així com de control dels contractes de serveis públics de cura, que millorin les condicions laborals del sector.
- Impuls de protocols i eines per a la prevenció i la protecció en resposta a situacions d'assetjament laboral o sexual.
- Monitorització de les condicions laborals del sector i de la legislació en matèria d'igualtat, a través d'observatoris i altres instruments.

Sub-eix de defensa dels drets de les persones receptores de cura

- Promoció d'actuacions per fer front a l'estigmatització, la discriminació i el maltractament de persones receptores de cura.
- Promoció d'un model d'atenció integral i centrada en la persona en els serveis de cura en el domicili i la comunitat, com també garantia del coneixement i l'accessibilitat als serveis.
- Impuls de recursos com l'assistència personal que afavoreixen el manteniment de projectes de vida.
- Impuls de laboratoris d'innovació social i de desenvolupament tecnològic en la prestació de serveis i recursos de suport a les cures.
- Suport a l'organització de persones receptores de cura i a nous models residencials.

EIX 4

Avançar en la reducció de les desigualtats socials associades a la cura

- Promoció de la reducció de desigualtats dins i fora de les llars, amb perspectiva interseccional, des d'una dimensió material: creació d'observatoris i recursos d'atenció en resposta a situacions de discriminació i violència de les persones cuidadores; impuls d'indicadors i programes adreçats a la problematització de la feminització i la racialització de la provisió de cures.
- Promoció de la reducció de desigualtats dins i fora de les llars, amb perspectiva interseccional, des d'una dimensió simbòlica: campanyes de sensibilització per trencar amb estereotips de gènere, ètnics o racials associats a la cura, així com per promoure la implicació dels homes i la dignificació de les condicions laborals en el sector.

EIX 5

Empoderament

- Promoció de grups de suport per a persones cuidadores, professionals i no professionals, i persones receptores de cura.
- Suport a processos d'organització de persones cuidadores, professionals i no professionals, i persones receptores de cura.
- Impuls de processos de coproducció de polítiques i serveis, com també d'espais de participació de persones cuidadores, professionals i no professionals, i persones receptores de cura.

Les línies d'actuació plantejades al Model de municipi cuidador pretenen proporcionar orientacions per impulsar municipis cuidadors en clau feminista i comunitària, i amb l'enfocament de l'atenció centrada en la persona. Moltes de les propostes ja es van desplegant als municipis i d'altres es poden impulsar en el marc d'una estratègia municipal de cures.

L'objectiu de plantejar un Model de municipi cuidador és que els municipis de la província de Barcelona comptin amb eines que els ofereixin punts de partida i lògiques similars per adaptar les actuacions a les respectives realitats, necessitats i idiosincràsies.

Així, doncs, el Model de municipi cuidador és flexible i pretén adaptar-se a cada realitat territorial, considerant la diversitat de contextos rurals i urbans, de dimensió poblacional o de necessitats socials i xarxa comunitària, de manera que en el marc dels eixos i les línies de treball presentats s'establiran, de manera participada, les línies d'actuació prioritàries en cada municipi.